

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,
ректор
професор

Вячеслав ЖДАН

» 15.07.2024 року

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
(вступного іспиту /співбесіди)**

«Психіатрія»

для вступників до аспірантури
галузі знань **22 – Охорона здоров'я**
за спеціальністю **222 – Медицина**

Полтава – 2024

Програма вступного випробування «Психіатрія» для вступників до аспірантури галузі знань **22 – Охорона здоров'я** за спеціальністю 222 – Медицина
«23» квітень 2024 року – 24 с.

Розробники:

- І. П. Кайдашев – д.мед.н., професор, проректор закладу вищої освіти з наукової роботи;
- А. М. Скрипніков - д.мед.н., професор, завідувач кафедри психіатрії, наркології та медичної психології;
- Л. О. Герасименко - д.мед.н., професор, професор ЗВО кафедри психіатрії, наркології та медичної психології;
- Р. І. Ісаков - д.мед.н., професор психіатрії, професор ЗВО кафедри наркології та медичної психології;
- В. В. Борисенко - к.мед.н., доцент ЗВО кафедри психіатрії, наркології та медичної психології;

1. Загальні положення

1.1. Навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

1.2. Для вступу до аспірантури Полтавського державного медичного університету приймаються особи, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) з відповідної спеціальності і пройшли конкурсний відбір для зарахування за результатами вступних випробувань.

1.3. Вступні випробування складаються з вступних іспитів (співбесід) та презентації дослідницьких пропозицій і досягнень.

1.4. Вступний іспит (співбесіда) – форма вступного випробування, передбачена під час вступу на здобуття третього (освітньо-наукового рівня вищої освіти), що передбачає оцінювання знань, умінь та навичок вступника зі спеціальності, результати якого зараховуються до конкурсного бала вступника.

1.5. Вступний іспит / співбесіда зі спеціальності оцінюється предметною комісією Полтавського державного медичного університету по прийому вступних випробувань до аспірантури.

1.6. Вступний іспит / співбесіда зі спеціальності проводиться в усній формі.

1.7. Первинним обліковим документом щодо результатів вступного випробування є відомість вступного випробування.

2. Орієнтовна структура вступного іспиту / співбесіди зі спеціальності

2.1. Програма вступного іспиту / співбесіди укладається кафедрами, задіяними у підготовці докторів філософії, (відповідно до ОНП) у обсязі

програми рівня вищої освіти магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста).

2.2. Вступний іспит / співбесіда проводиться в усній формі за екзаменаційними білетами, кожний з яких складається з чотирьох питань.

3. Критерії оцінювання

3.1. Ваговий коефіцієнт вступного іспиту / співбесіди зі спеціальності складає 0,3 (нормується одиницею).

3.2. Результати вступного іспиту / співбесіди зі спеціальності оцінюються за наступними критеріями:

- змістовне наповнення, логіка викладу матеріалу;
- вміння коректно, стисло, точно відповідати на запитання.

3.3. Остаточне оцінювання здійснює предметна комісія на основі виступу вступника і відповідей на запитання за 200-бальною шкалою:

№ питання	Кількість балів
1	0-50
2	0-50
3	0-50
4	0-50
Загалом	200

Розподіл балів за критеріями оцінювання зі спеціальності:

№ питання у білеті Бали	Питання 1	Питання 2	Питання 3	Питання 4
0-10,999	Вступник володіє матеріалом з теми на рівні елементарного розпізнання, володіє менш ніж 20% знань з теми	Вступник володіє матеріалом з теми на рівні елементарного розпізнання, володіє менш ніж 20% знань з теми	Вступник володіє матеріалом з теми на рівні елементарного розпізнання, володіє менш ніж 20% знань з теми	Вступник володіє матеріалом з теми на рівні елементарного розпізнання, володіє менш ніж 20% знань з теми
11-20,999	Вступник може аналізувати матеріал теми, володіє менш	Вступник може аналізувати матеріал теми, володіє менш	Вступник може аналізувати матеріал теми, володіє менш	Вступник може аналізувати матеріал теми, володіє менш

	ніж 40% знань з теми	ніж 40% знань з теми	ніж 40% знань з теми	ніж 40% знань з теми
21-30,999	Вступник володіє матеріалом з теми на достатньому рівні, виправляє помилки, серед яких є суттєві, добирає аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 60% знань з теми	Вступник володіє матеріалом з теми на достатньому рівні, виправляє помилки, серед яких є суттєві, добирає аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 60% знань з теми	Вступник володіє матеріалом з теми на достатньому рівні, виправляє помилки, серед яких є суттєві, добирає аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 60% знань з теми	Вступник володіє матеріалом з теми на достатньому рівні, виправляє помилки, серед яких є суттєві, добирає аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 60% знань з теми
31-40,999	Вступник вільно володіє матеріалом з теми, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 80% знань з теми	Вступник вільно володіє матеріалом з теми, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 80% знань з теми	Вступник вільно володіє матеріалом з теми, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 80% знань з теми	Вступник вільно володіє матеріалом з теми, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 80% знань з теми
41-50,999	Вступник демонструє особливі творчі здібності, переконливо аргументує відповіді, володіє не менш ніж 90% знань з теми	Вступник демонструє особливі творчі здібності, переконливо аргументує відповіді, володіє не менш ніж 90% знань з теми	Вступник демонструє особливі творчі здібності, переконливо аргументує відповіді, володіє не менш ніж 90% знань з теми	Вступник демонструє особливі творчі здібності, переконливо аргументує відповіді, володіє не менш ніж 90% знань з теми

3.4. Вступник, який отримав незадовільну оцінку, не допускається до участі в конкурсному відборі.

4. Регламент відповіді та обговорення

4.1. Відповіді на запитання проводиться усно та/або письмово, для осіб з особливими освітніми потребами – у будь-якій зручній формі з використанням допоміжних засобів і ресурсів.

4.2. Тривалість виступу вступника не має перевищувати 10 хв.

4.3. Тривалість обговорення виступу членами предметної комісії не має перевищувати 5 хв.

Програма іспиту зі спеціальності

1. Закон України “Про психіатричну допомогу” про проведення психіатричного огляду.
2. Закон України "Про психіатричну допомогу" про надання інформації про стан психічного здоров'я особи.
3. Закон України "Про психіатричну допомогу" про надання амбулаторної психіатричної допомоги.
4. Закон України "Про психіатричну допомогу" про професійні права, обов'язки та пільги лікаря-психіатра, інших працівників, які беруть участь у наданні психіатричної допомоги.
5. Закон України "Про психіатричну допомогу" про конфіденційність відомостей про стан психічного здоров'я та про надання психіатричної допомоги.
6. Закон України "Про психіатричну допомогу" про госпіталізацію осіб у примусовому порядку.
7. «Закон України "Про психіатричну допомогу" про забезпечення безпеки надання психіатричної допомоги та запобігання небезпечним діям з боку осіб, які страждають на психічні розлади.
8. Закон України "Про психіатричну допомогу" про забезпечення прав осіб, які отримують психіатричну допомогу.
9. Закон України "Про психіатричну допомогу" – діагностика психічного розладу та лікування особи, яка страждає на психічний розлад.
10. Закон України “Про психіатричну допомогу”. Основні правові та організаційні засади забезпечення громадян психіатричною допомогою.
11. Методи дослідження психічно хворих та основи функціональної діагностики.
12. Психопатологічна характеристика розладу свідомості.
13. Розлади емоцій. Афективні синдроми.
14. Сучасний стан проблеми вчення про шизофренію. Клінічні прояви, діагностика, типи перебігу шизофренії.

15. Особливості призначення нейролептиків. Злоякісний нейролептичний синдром.
16. Особливості клінічного перебігу параноїдної форми шизофренії
17. Клінічна характеристика простої та кататонічної форм шизофренії.
18. Форми перебігу шизофренії та її вікові особливості.
19. Шизофренія: клінічні форми, типи перебігу.
20. Сучасні принципи медикаментозної терапії хворих на шизофренію у стаціонарних та амбулаторних умовах.
21. Класифікація та клініка симптоматичних психозів, згідно з МКХ-10.
22. Варіанти перебігу БАР, поняття про циркулярність, моно- та біполярність.
23. Клініко-фармакологічний підхід до лікування депресії.
24. Клінічна характеристика, діагностика, терапія, профілактика та експертиза біполярного афективного розладу.
25. Шизоафективний розлад: клініка, діагностика, лікування.
26. Епілепсія: клінічні прояви, класифікація. Епілептичні психози.
27. Клінічна характеристика малого та великого епілептичного нападу, зміни особистості при епілепсії.
28. Алкогольний делірій: клінічна картина, лікарська тактика.
29. Гострі та хронічні алкогольні психози: клініка, питання терапії.
30. Клінічні прояви стану сп'яніння та абстинентного синдрому внаслідок вживання опіатів.
31. Терапевтична тактика при панічних атаках.
32. Гостра реакція на стрес, посттравматичний стресовий розлад: клініка, діагностика, терапія, реабілітація та профілактика.
33. Неврози: класифікація, клінічна характеристика, діагностичні критерії, сучасна терапія, профілактика та реабілітація.
34. Тривожні розлади. Класифікація. Клінічні прояви. Лікування.
35. Сучасний підхід до лікування соматоформних розладів.
36. Клініка психічних порушень при судинних захворюваннях.
37. Клінічна характеристика та тамування епілептичного статусу.
38. Основні принципи тамування психомоторного збудження.

39. Психічні порушення при ЧМТ: клініка, діагностика, питання терапії.
40. Клінічна характеристика, лікування, профілактика та експертиза різних форм розумової відсталості.
41. Особливості призначення нейролептиків. Злоякісний нейролептичний синдром.
42. Терапія афективних психозів та питання профілактики суїцидальних дій.
43. Нейролептики. Класифікація. Особливості призначення в психіатричній практиці.
44. Антидепресанти: класифікація, характеристика, показання до застосування.
45. Надання невідкладної допомоги при отруєнні снодійними, седативними та іншими психотропними препаратами.

Рекомендована література

Основна:

1. Влас Е.А. Анатомія стресса. Ганс Селье и его последователи. Медкнига -Киев, 2016. – 128 с.
2. Герасименко Л.О., Скрипніков А.М., Ісаков Р.І. Психогенні психічні розлади: Навчально-методичний посібник – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 208 с.
3. Герасименко Л.О., Скрипніков А.М., Ісаков Р.І. Реакція на важкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад: навчальний посібник – К.: ВСВ «Медицина», 2023. – 120 с.
4. Дубенко А.Е. Эпилепсия у лиц пожилого возраста: особенности клиники, диагностики и терапии/А.Е.Дубенко//НейроNews. –2010. –№2/1. – С. 22-28.
5. Клінічна психіатрія: навчальний посібник /за ред. І.Д.Спіріної. – Дніпро: Домінанта принт, 2018. – 124 с.
6. Козидубова В.М. Современные формы шизофрении в возрастном аспекте: монография / В. М. Козидубова, С. М.Долуда – Х.: СПДФЛ. - 2008.-160с.

7. Козидубова В. М. Основи клінічної психофармакології / За ред. В.М. Козидубової.– Х.: ФОП Шейніна О.В. - 2009.–112с.
8. Стрес і людина: медико-психологічна допомога при стресових розладах : методичний посібник / Т. А. Золотарьова, С. І. Табачников, О. К. Напреенко [та ін.] ; за ред. : І. Я. Пінчук, К. Д. Бабова, А. І. Гоженка ; Український науково-дослідний інститут соціальної і судової психіатрії та наркології, Український науково-дослідний інститут медичної реабілітації та курортології, Український науково-дослідний інститут медицини транспорту. – Київ : Калита, 2014. – 91 с. : іл., табл.
9. Наркологія. За ред. И.К. Сосіна, Ю.Ф. Чуєва. — Харків: Коллегіум, 2014. — 1500 с.
10. Невідкладна терапія психічних розладів. Козидубова В.М., Долуда С.М., Брагін Р.Б., Баричева Е.М. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013 р. с. 1019 -1058.
11. Основи психотерапії: навч. посіб / М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна; за ред. М. І. Мушкевич. – Вид. 3-тє. – Луцьк: Вежа-Друк, 2017. – 420 с.
12. Психіатрія /під. ред. Козидубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко та ін.//. – Харків: Оберіг, 2013. -1164с.
13. Психіатрія і наркологія: підручник / Г.Т. Сонник, О.К. Напреенко, А.М. Скрипніков, Л.В. Животовська, Н.Ю. Напреенко; за ред. О.К. Напреенка. — 3-є вид., випр. — К. : ВСВ «Медицина», 2017. — 424 с.
14. Скрипніков А.М. Психіатрія та наркологія: навч.-метод. посіб. /Скрипніков А.М., Животовська Л.В., Боднар Л. А., Сонник Г.Т. - К. : ВСВ «Медицина», 2019. – 224 с.
15. Скрипніков А.М., Герасименко Л.О., Ісаков Р.І., Рудь В.О. Medical Psychology: підручник – Львів: «Магнолія», 2023. – 177с.
16. Скрипніков А.М. Діагностичний процес у психіатрії: навчально-методичний посібник / Скрипніков А.М., Герасименко Л.О., Ісаков Р.І. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. – 128 с.

17. Скрипніков А.М. Клініко-психопатологічні порушення у дітей в сім'ях, де один з батьків хворіє на параноїдну форму шизофренії та принципи їх корекції. Монографія. – Полтава, 2010. – 128с.

18. Психіатрія особливого періоду : навчальний посібник / Ю. В. Рум'янцев, О. Г. Сиропятов, Г. В. Осьодло [та ін.]. ; Військово-медичний департамент МО України, Українська військово-медична академія. – 2-е вид. перероблене і доповнене. – Київ : "МП Леся", 2015. – 226 с.

19. Психіатрія і наркологія: підручник / В.Л. Гавенко, В.С. Бітенський, В.А. Абрамов та ін. – 3-є видання., переробл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 512 с.

20. Ургентна психіатрія (клініка, психодіагностика, терапія невідкладних станів). / Дзюб Г.К., Кузнецов В.М., Нестерчук Н.В. / К.,2010.-190 с.

21. Юр'єва Л. М. Невротичні, соматоформні розлади та стрес: навчальний посібник / За ред. д.мед.н., проф. Л.М. Юр'євої. – К.: ТОВ ММК, 2005. – 96 с.

Допоміжна:

1. Бойко Д.І. Аутоагресивна поведінка при першому психотичному епізоді: монографія / Д.І. Бойко, Л.В. Животовська, А. М. Скрипніков, Г.Т. Сонник. – Полтава:ПУЕТ, 2019. – 103 с.
2. Бойко Д.І., Шкодін А.Д., Скрипніков А.М., Дельва М.Ю., Сонник Г.Т. Основи медицини сну та біоритмології Навчальний посібник – Полтава: ПУЕТ, 2024. – 200 с.
3. Герасименко Л.О. Принципи психосоціальної реабілітації жінок з невротичними розладами / Л.О. Герасименко // Вісник проблем біології та медицини. – 2015. – Т.3, вип.2(118) – С.64-68.
4. Животовська Л.В.Алкогільна залежність: клініка, терапія та реабілітація: монографія / Л.В. Животовська, О. К.Напреєнко, А.М. Скрипніков, Сонник Г.Т. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2013. – 258 с.

5. Животовська Л.В. Клініка, неврологічні та соматичні ускладнення внаслідок вживання алкоголю: начальний посібник / Животовська Л.В., Скрипніков А. М., Скрипнік І.М., Фисун Ю.О. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2015. – 129 с.
6. Марута Н. А. Невротические депрессии (клиника, патогенез, диагностика и лечение) / Марута Н. А., Мороз В. В. – Х.: РИФ "Арсис, ЛТД", 2002. – 144 с.
7. Марценковский И. А. Лекции по психиатрии для врачей общей практики и семейных врачей / И. А. Марценковский [и др.]. – Киев: Здоровье Украины, 2013. – 516 с.
8. Психічні та поведінкові розлади (синдром залежності) внаслідок вживання опіоїдів: Клінічна настанова, 2020. – 268 с.
9. Скрипніков А.М. Биоритмологические исследования в психиатрии: состояние и перспективы развития /Скрипніков А.М., Сонник Г.Т., Рудь В. О. // Психиатрия, психотерапия и клиническая психология. – Минск, 2012. - №1 (07). – С.89-95.
- 10.Скрипніков А.М., Животовська Л.В., Бойко Д.І., Гринь К.В., Єфімова С.М. Основи психотравматології: медико-психологічні аспекти реабілітації: Навчально-методичний посібник – Полтава, 2021. – 152с.
11. Скрипніков А.М. Прогностичне значення визначення типів психосоціальної дезадаптації у жінок з невротичними розладами / А.М. Скрипніков, Л. О. Герасименко, Р.І. Ісаков // Світ медицини та біології. – 2015. – №2 (50) – С.73-76.
12. Скрипніков А.М. Основи медичної психології: навчально-методичний посібник для студентів медичних ВНЗ IV рівня акредитації та лікарів-інтернів / Ждан В.М., Скрипніков А.М., Животовська Л.В., Сонник Г.Т., Денеко М.О. – Полтава: ТОВ «АСМІ» - 2014. – 255с.
13. Скрипніков А.М. Етіологія та патогенез шизофренії: сучасний стан вивчення проблем / А. М. Скрипніков, П. В. Кидонь. - Полтава: АСМІ, 2019. 51 с.

14. Сонник Г.Т. Суїцидальна поведінка в загальній популяції Полтавської області (епідеміологія, клініко-психологічні особливості, біоритмологічні аспекти) / Сонник Г.Т., Скрипніков А.М. та ін. // Монографія. – Полтава, 2007. – 152 с.
15. Чабан О. С. Психосоматична медицина (аспекти діагностики та лікування): Посібник / О. С. Чабан, О. О. Хаустова. – К.: ТОВ «ДСГ Лтд», 2004. – 96 с.
16. Юрьева Л.Н. Шизофрения: Клиническое руководство для врачей / Юрьева Л.Н. – Д.: «Новая идеология», 2010. – 244 с.
17. Vitenko I. S. Medical psychology / Вітенко І.С., Ісаков Р.І., Рудь В. О. – Полтава: Дивосвіт, 2010. – 148 с.

В тому числі й інтернет ресурси

<http://www.psychiatry.ua/books/>

- Стандарти медичної допомоги України

(<http://www.moz.gov.ua/ua/portal/standards>)

- Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>

- National Guideline Clearinghouse <https://www.guideline.gov/>

- The Cochrane Collaboration The Cochrane Library

<http://www.cochrane.org/>

- National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE)

<https://www.nice.org.uk/>

- The National Health and Medical Research Council (NHMRC)

<https://www.nhmrc.gov.au>

- Royal College of Physicians <https://www.rcplondon.ac.uk/>

- АМА (American Medical Association) <https://www.ama-assn.org/>

• Практическое руководство по ведению пациентов с тревожными расстройствами. «Нейро News: психоневрология и нейропсихиатрия». Сборник клинических рекомендаций 2015 г.
<http://neuronews.com.ua/page/sbornik-klinicheskikh-rekomendacij-2015>

• Практическое руководство по лечению пациентов с болезнью Альцгеймера и другими деменциями. «Нейро News: психоневрология и

нейропсихиатрия». Сборник клинических рекомендаций 2015 г.
<http://neuronews.com.ua/page/sbornik-klinicheskikh-rekomendacij-2015>

- Закон України "Про психіатричну допомогу" в редакції від 20.12.2018р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14>

Програма затверджена на засіданні
приймальної комісії

від «__» _____ 2024 року, протокол № ____